

Handleiding voor het gebruik van de biologisch dynamische preparaten

Sproei preparaten

500 Koemest of hoornmestpreparaat bestaande uit koemest die in een koehoorn overwinterde ingegraven in de aarde

501 Kiezelpreparaat bestaande uit fijn gemalen bergkristal die overzomerde in een koehoorn ingegraven in de aarde

Compostpreparaten

502 Duizendbladpreparaat bestaande uit duizendbladbloemen die in een hertenblaas overwinterden ingegraven in de aarde

503 Kamillepreparaat bestaande uit kamillebloemen die overwinterden in de dunne darm van een koe ingegraven in de aarde

504 Brandnetelpreparaat bestaande uit de bovengrondse delen van de brandnetelplant die een jaar doorbrachten ingegraven in de aarde

505 Eikenschorspreparaat bestaande uit de schors van de eikenboom die overwinterde in een koeienschedel ingegraven in de aarde

506 Paardenbloempreparaat bestaande uit paardenbloemen die in een darmscheil overwinterden ingegraven in de aarde

507 Valeriaan bestaande uit het sap uit valerianabloemen geperst

De geleverde preparaten zijn gemaakt zoals aangegeven in de Landbouwcursus (R. Steiner, 1924). In de loop van de 20^e eeuw is door ervaring in het maken en gebruiken van de preparaten een traditionele wijze van toepassen van de compostpreparaten ontstaan. Hierbij worden alle zes de compostpreparaten tegelijk in/over de compost- of mesthoop gedaan. Deze manier van gebruik wordt in deze handleiding aangegeven.

De nummering van de preparaten heeft geen verdere betekenis.

Iedereen die biologisch-dynamisch tuiniert of boert krijgt eigen ervaringen en inzichten in het werken met deze preparaten. Het preparatengebruik is dan ook geen statisch uitvoeren van, maar verlangt een onderzoekende, vragende instelling tijdens het handelen.

Compost-of mesthoop prepareren

Hoeveelheid: Voor een mest/composthoop van 8 à 10 m³ één set preparaten 502-507 gebruiken. Per preparaat is dit 1m³= 1 à 3 gram. Van het valerianapreparaat is dit 1 à 2 ml. (Wanneer u mest of compost per gewicht heeft gekocht: 700 a 800 kg. mest of compost komt overeen met 1m³ inhoud.)

Prepareren: de preparaten op 1 à 1,5 meter onderlinge afstand van elkaar in de hoop brengen. Met een stok bovenop of in de zijkant van de hoop gaten steken, circa 50 cm. diep. Elk preparaat mengen met een beetje van de mest of compost en tot een balletje vormen. Dit balletje voorzichtig met een stok zo diep mogelijk in het gat duwen. Het is van belang dat het preparaat goed in contact met de hoop wordt gebracht. Hierna het gat dichtmaken met stok, hand of voet.

Het valerianapreparaat in een gieter halfvol met lauwwarm regenwater doen en even omroeren, zodat het goed wordt vermengd. Daarna deze gieter (met broeskop) over de mesthoop leeggieten. Hierna eventueel de mest- of composthoop afdekken met compostdoek of plantaardig materiaal.

500 Koemestpreparaat

Gebruik: om bodemprocessen te ondersteunen, het is een preparaat voor de aarde. De mogelijkheden zijn: na de winter over alle akkers, weilanden en beplantingen; bij de laatste grondbewerking voor het zaaien, planten of poten; na bemesten; bij het uitstoelen van het graan; na het maaien van grasland; voor het uitplanten van plantgoed.

Tijdstip en weer: dit preparaat in de namiddag of avond roeren en uitbrengen in grove druppels. Een vochtig weertype bevordert opname in de bodem.

Hoeveelheden: één portie is een hoorninhoud, variërend van 40 tot 80 gram, die wordt geroerd in 10 à 12 liter water. Als richtlijn geldt 4 porties per hectare. Voor gronden die al jarenlang met bd-preparaten worden verzorgd kan dit minder zijn.

Het roeren: het preparaat gedurende één uur roeren in een ton met water, schoon regen of bronwater, of eventueel leidingwater dat een aantal dagen eerder in de roerton is klaargezet om op temperatuur te komen. Het vat waarin geroerd wordt, is bij voorkeur van hout, steen of aardewerk zijn. Roestvrijstalen of koperen vaten worden ook wel gebruikt. Plastic is niet geschikt. Het roervat, groot of klein, in verband met de trechtersvorming hoogstens voor 2/3 met water vullen. Minder vol roert ook makkelijker. Voor het roeren een stok of takkenbezem gebruiken. Het is handig als deze is opgehangen aan een constructie boven het vat. In de praktijk wordt niet meer dan 300 liter in één keer met de hand geroerd. Het roervat en de lengte en dikte van de stol of de bezem moeten in verhouding met elkaar staan om het water optimaal in beweging te brengen. De steel moet ook lekker in de hand liggen zodat goed geroerd kan worden. Bij het roeren telkens zo lang langs de wand van het vat roeren tot de vloeistof een trechter of kolk tot aan de bodem ontstaat. Dit duurt een halve tot hele minuut. Daarna de draairichting omkeren en opnieuw roeren tot een trechter ontstaat. Deze afwisseling een uur lang herhalen. Het is van belang dat het hele uur voortdurend wordt geroerd. Een aandachtig, krachtig roeren bepaalt mede de kwaliteit van het preparaat. Het water gaat tijdens dit proces licht ruiken. Dit roeren van het preparaat kan ook afwisselend door meerdere mensen gedaan worden. Er zijn ook roermachines in de handel.

Het uitbrengen: Na het roeren het koemestpreparaat in grove druppels op het land sproeien. Dit kan met een veger, als een soort wijwaterkwast. Het preparaat in de namiddag of avond uitbrengen, als het kan met een bodembewerking zoals eggen of harken, er direct achteraan. Het uitbrengen kan ook met een sproeimachine gebeuren.

501 Kiezelpreparaat

Gebruik: Kiezelpreparaat wordt gebruikt tijdens de plantengroei "als datgene zich vormt wat men wil oogsten". Andere mogelijkheden zijn: in het voor- en najaar op gewassen om de licht-warmteprocessen in de plant te ondersteunen en ook tijdens de groei van het gewas bij aanhoudend donker weer.

Tijdstip en weer: Dit preparaat 's morgens vroeg roeren en fijn verneveld spuiten over de gewassen.

Hoeveelheden: Eén portie, circa 0,5 gram, is een mespunt en wordt gebruikt voor 0,25 hectare.

Het roeren: zie hierboven bij koemestpreparaat.

Het uitbrengen: Na het roeren het kiezelpreparaat fijn vernevelen over de gewassen. Dit kan met een handrugspuit met fijne sproeikop of met een sproeimachine met lage pompcapaciteit, waarbij de druk niet hoger is dan 1 atmosfeer. Het goede moment hiervoor is vroeg in de ochtend als het zonlicht in kracht toeneemt en de gewassen en atmosfeer nog vochtig zijn van de dauw.

Het bewaren

Om de werking te behouden is het belangrijk om de preparaten goed te bewaren. Compostpreparaten inclusief valeriaan en het koemestpreparaat in het donker bewaren in turf. Hiervoor is rondom de preparaten een laag van minimaal 7 cm. nodig.

Het kiezelpreparaat kan in een glazen pot of in de hoorn in het licht bewaard worden.